

A lakásgazdálkodási koncepciók megvalósulása Szegeden az 1980—85-ös években

Lakáshelyzet Magyarországon 1985-ben

Az ország lakásállománya az 1984. október 1-i, a népesség 2%-ára kiterjedő mikro-cenzus adatai szerint 3 millió 774 ezer lakás volt. Számuk 5 év alatt 231 ezerrel, 6,5%-al növekedett (1. sz. ábra).

Az üres lakások száma 1980 óta több mint 40%-kal emelkedett. Elsősorban a tanyak és az aprófalvak további elnéptelenedése következtében. Nagy részük az Alföldön és az aprófalvas dunántúli megyékben található.

Az építés üteme az országban kisebb volt az előző időszakban, azonban a lakásmegszűnések száma jelentősen csökkent, így az évi növekedés magasabb, mint az 1970-es években volt. A lakásállomány növekedése nagyobb részben a személyi tulajdonú lakásoknál jelentkezik.

A lakások szobaszáma és alapterülete az 5 év alatt tovább nőtt. Első ízben fordul elő, hogy a 3 és több szobás lakások száma és aránya meghaladja az egyszobásokét. A lakások átlagos alapterülete 6 m²-el nőtt, azonban még ma is 1 millió 600 ezer azoknak a száma, akik magas laksűrűségű lakásokban élnek. A népességszám mérsékelt csökkenését is figyelembe véve javult a lakások laksűrűsége 80 óta. 100 lakásra számítva 300-ról 288 főre, 100 szobára számítva 151-ről 131 főre csökkent. Változatlanul Budapesten a legalacsonyabb mind a lakásokra, mind pedig a szobákra számított laksűrűség (261, ill. 125 fő), ami főleg az egyedülállók arányával függ össze (2. sz. ábra).

A lakások közel 30%-a összkomfortos. A komfort nélküli lakások többsége a községekben található (3. sz. ábra).

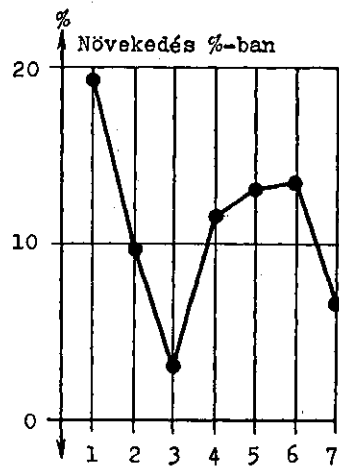
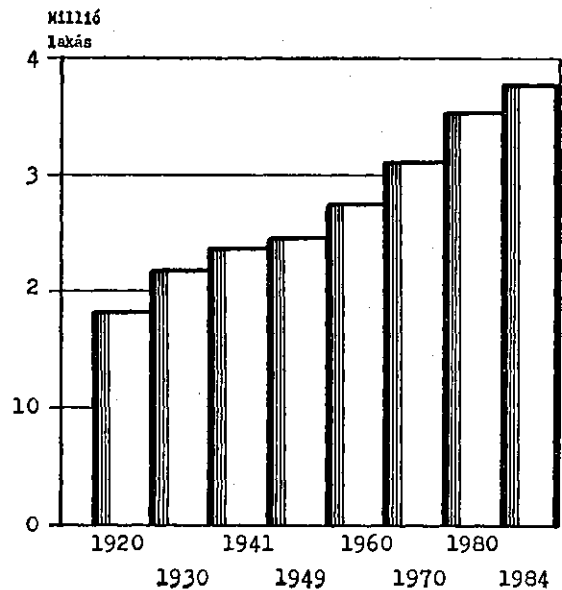
Félmillió lakásban élnek olyan személyek, akik lakáskörülményeiken változtatni kívánnak. Legnagyobb részük építkezéssel, vásárlással, cserével, kiutalással akarja a változtatást megoldani. 20% körüli, akik a jelenlegi lakáson belüli korszerűsítéssel, komfortosítással, 10% körüli a száma azoknak, akik konkrét elképzelés nélkül vannak. A községekben, városokban építés, vásárlás a fő változtatási mód; Budapesten a lakáscsere és a kiutalás (4. sz. ábra).

A lakásépítés pénzügyi forrásaiban tovább nőtt a magánérőből kivitelezett lakások száma. Jelenleg az összepítkezések 77%-át magánérőből finanszírozzák (1. sz. tábla).

1. sz. tábla

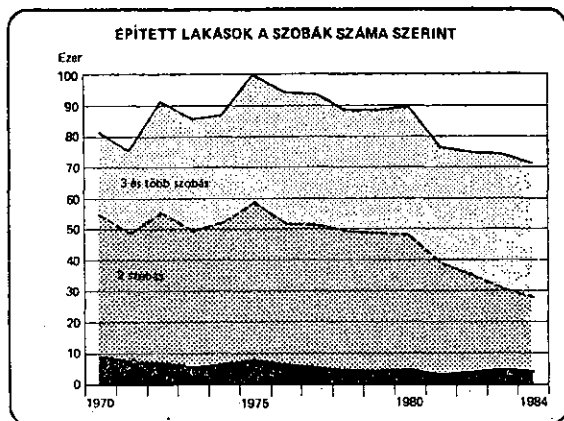
	1971—75 %	1976—80 %	1981—85 %
Állami erő	34	36	23
Magánérő	66	64	77

20. A LAKÁSÁLLOMÁNY ALAKULÁSA 1920-1984

1	1921-1930
2	1931-1941
3	1941-1948
4	1949-1959
5	1960-1969
6	1970-1979
7	1980-1984

Az 1984. évi mikrocenzus adatai. KSH, 1985. 20. old.

Magyar Statisztikai zsebkönyv,
Statisztikai Kiadó, 1985; 53. old.

A lakásállomány építési éve sok vonatkozásban jellemzi a lakások tulajdoni jellegét is. Az ország lakásainak közel kétharmada, 2 millió 300 ezer lakás 1945 után épült. Ekkor épült a lakott lakások közül az állami lakások 55%-a, és a személyi tulajdonúaknak 65%-a, beleértve a 220 ezer lakásszövetkezeti lakást is. A budapesti lakásállomány fele 1945 után épült, főként 1970 óta. A legtöbb új lakás a vidéki városokban van, ahol 71%-uk a második világháború után épült. A községek lakásainak is nagyobb része, 59%-a épült 1945 után, de ezeknek csak 43%-a fiatalabb 15 évnél. A tulajdonjelleget megosztva, részletezve az egyes lakásformák szerint, 1980—84 között a következőképpen alakult az országban:

személyi tulajdonú: 84,5%
 családi ház: 49,9%
 társasház és öröklakás: 20%
 lakásszövetkezet: 14,6

Állami és szövetkezeti: 15,5%
 tanácsi bérlakás: 14,8%
 egyéb közületi: 0,6%
 szövetkezeti: 0,1%

Lakáshelyzet Szegeden

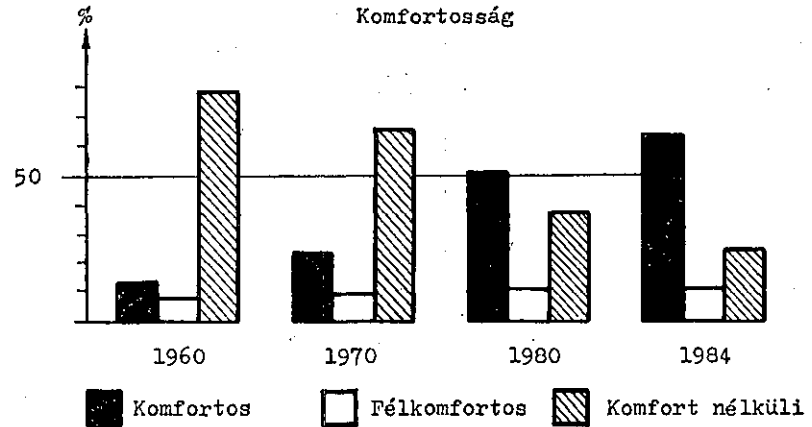
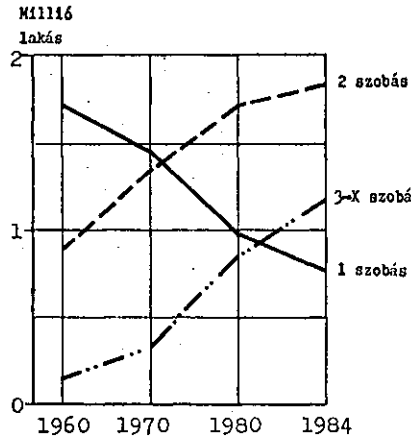
Az 1984 évi mikrocenzus adatait városokra vonatkozó részletezéssel még nem publikálták. Ezért kiinduló adatokként az 1980. évi népszámlálás adatai voltak csak felhasználhatók. Szegeden a lakásellátottság színvonala nagymértékben a 70-es években javult (5. sz. ábra).

A város lakásállománya 1980 elején 58 303 volt, 29%-kal több, mint 10 évvel korábban. Az üres lakások száma több, mint két és félszerese volt az 1970 évinek.

Kedvezően alakult a lakásállomány szobaszám szerinti összetétele. 1980. jan. 1-én a lakott lakások 22,7%-a volt egyszobás, több mint a fele kétszobás, és 26,5%-a három- vagy ennél nagyobb.

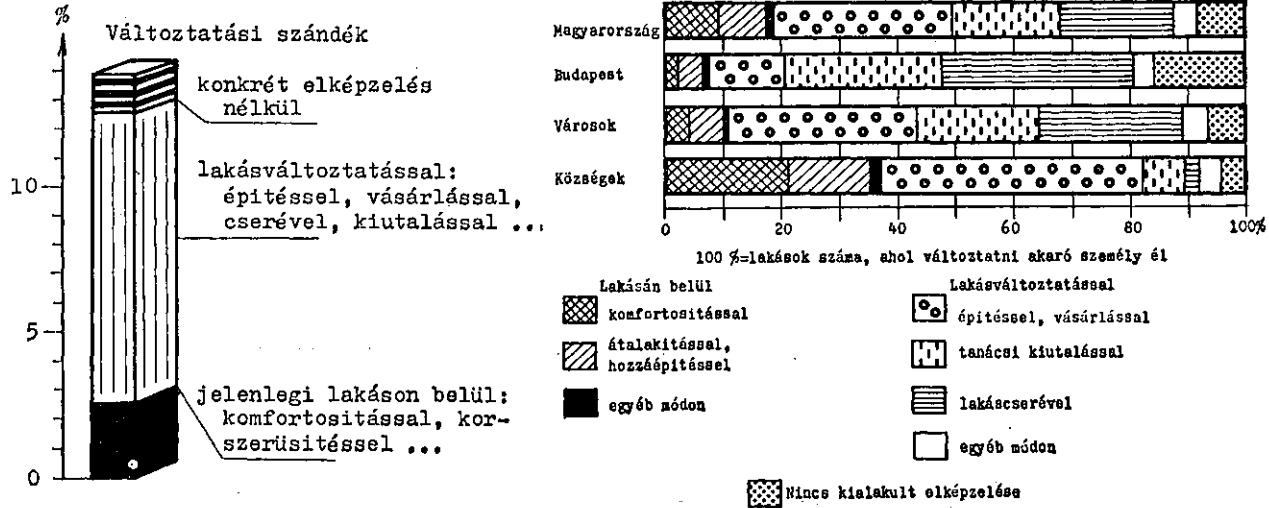
A lakásállomány a lakónépesség számát meghaladó mértékben növekedett, és így csökkent a laksűrűség. 1980-ban 287 fő jutott 100 lakásra, és ez a megyei adatok között a legkedvezőbb.

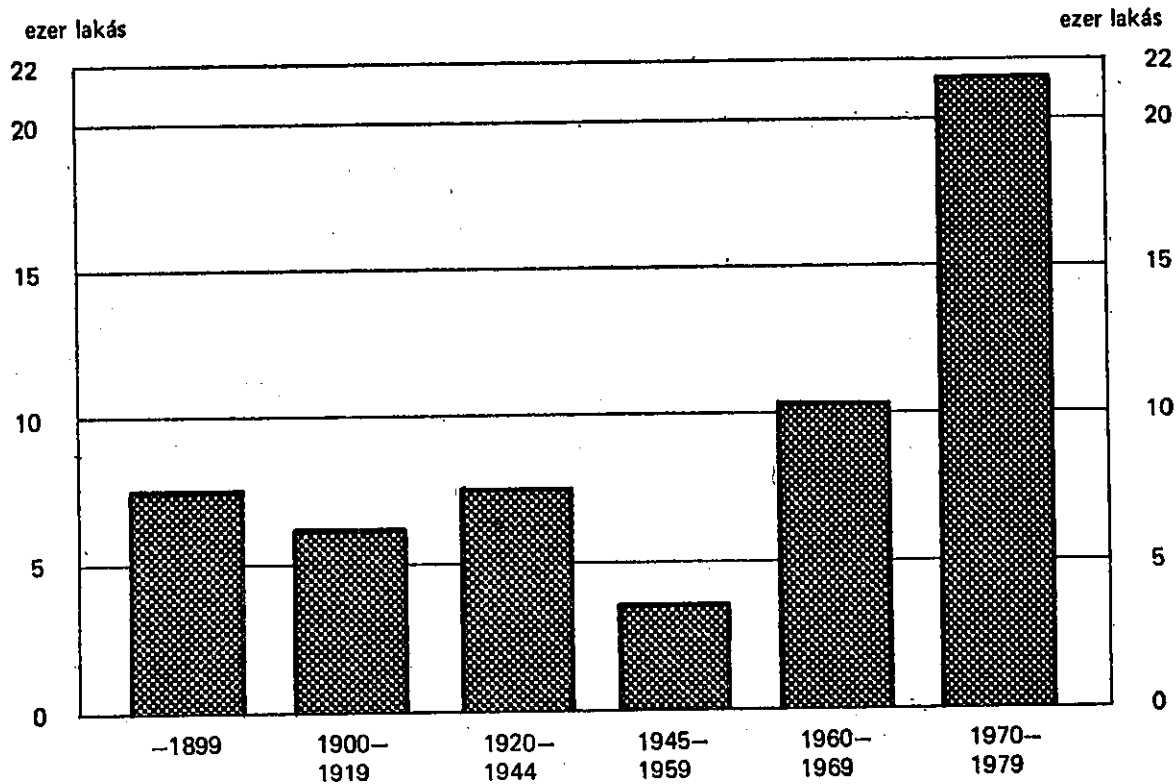
21. A LAKÁSÁLLOMÁNY SZOBASZÁM ÉS KOMFORTOSSÁG SZERINT 1960-1984

Az 1984. évi mikrocenzus adatai. KSH, 1985. 20. old.

22. A LAKÁSKÖRÜLMÉNYEK MEGVÁLTOZTATÁSÁVAL KAPCSOLATOS ELKÉPZELÉSEK
1984

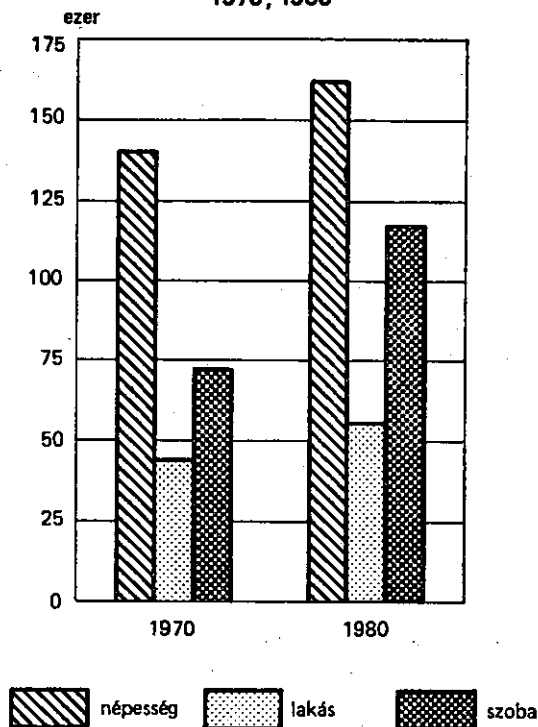

1980. évi népszámlálás. Szeged népessége és társadalma. KSH. 1983. 64. oldal

A lakásviszonyok javulását jelzi a lakások alapterületének növekedése is. A lakások átlagos alapterülete 1980-ban 58 m² amellyel Szeged ugyancsak megelőzi a négy második megyei várost (6. sz. ábra).

6. sz ábra

18. A NÉPESSÉG, A LAKÁSOK ÉS SZOBÁK SZÁMA 1970, 1980

Az 1980. évi népszámlálás adatai. Szeged. KSH. 1983. 63. old.

A városban a lakott lakások 58,1%-át tulajdonosi jogcímen lakták. Az ilyen jogcímen lakott lakások száma emelkedett a legnagyobb mértékben. Nem minden tulajdonos használta a saját lakását, ugyanis 2806 lakásban nem a tulajdonosa, hanem főbérlő vagy más lakott. A lakások használati jogcímben bekövetkezett változását főként az okozta, hogy 1970 óta nagyobb mértékben a személyi tulajdonú, főleg társasházbeli, lakásszövetkezeti, ill. öröklakások épültek. A 10 év alatt épített lakások kétharmada személyi tulajdonú. Hatására 1980-ban a lakásállomány 63,1%-a személyi tulajdonú. A megyei városok közül csak Debrecenben volt magasabb (63,71%).

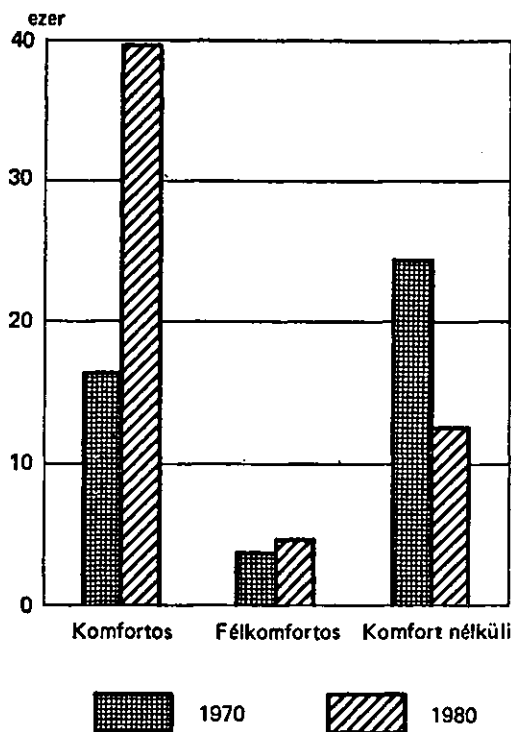
A személyi tulajdonú lakások megoszlása:

- családi ház: 65,8%
- társasház, ill. öröklakás: 16,1%
- lakásszövetkezet: 18,1%

A lakások 62,5%-a a felszabadulás előtt épült, de még mindig jelentős a századforduló előtt épült lakások aránya is. Pécs után itt a legmagasabb az országban, 18,5%.
 A lakások felszereltsége is jelentősen javult. Ez egyrészt annak is a következménye, hogy a régi, komfort nélküli lakásokat lebontották (7. sz. ábra).

7. sz. ábra

19. A LAKOTT LAKÁSOK KOMFORTOSSÁGA 1970, 1980

Az 1980. évi népszámlálás adatai. Szeged. KSH 1983. 63. old.

A lakott lakások 7,25%-át adták ki Szegeden al- és ágybérletbe.
 1970 és 1980 között évente átlagosan 2141 lakás épült Szegeden. A lakásépítés 1981 és 85 között a következőképpen alakult a városban (2. sz. tábla).

2. sz. tábla

	1981	1982	1983 db	1984	1985
tanácsi bérlakás	340	252	492	248	210
tanácsi értékesítésű	160	270	120	120	30
egyéb állami	166	19	3	1	49
Állami lakásépítés összesen	666	541	615	369	289
MESZÖV-lakások	290	150	120	—	150
OTP-beruházás	680	766	1110	609	593
Városi tanács által szervezett lakásépítés összesen	1636	1456	1845	1347	1032
egyedi társaslakás	60	72	121	148	100
családi házas és csoportos korszerű családiházépítés	267	279 + 44	331 + 64	323 + 52	397 + 96
lakásépítés összesen	1963	3851	2361	1501	1625

Az épített lakások 70—80% -a a lakásügyi hatóság közvetítésével jut leendő tulajdonosához, bérlőjéhez. A lakásosztályok évente előre elkészített lakáselosztási tervek alapján végzik tevékenységüket, amelyet a következő rész vizsgál.

Lakáselosztás Szegeden

(Az évenként elosztható lakások száma nem azonos az új lakások számával, mivel az elosztható lakások száma magában foglalja pl. a tanácsoknak leadott — és újraelosztásba vonható — lakások számát is, vagy a garzoncserélődés sem új lakásépítéssel valósul meg, stb.)

Az elosztható lakások száma évenként:

1980: 1706
1981: 1886
1982: 2022
1983: 1459
1984: 1392
1985: 1430

Az elosztás az egyes lakásellátási formáknak megfelelően a következőképpen alakul évenként (3. sz. tábla):

3. sz. tábla

	Tanácsi bér	Tanácsi értékesítésű %	OTP	Lakásép. szöv.
1980	56,04	33,41	10,55	—
1981	27,36	8,48	48,78	15,38
1982	18,4	13,35	60,83	7,42
1983	26,39	8,22	57,16	8,23
1984	14,01	8,62	69,83	7,54
1985	29,09	8,25	59,51	3,15

Az adatok jelzik azokat az erőteljes változásokat, amelyek bekövetkeztek az 1981-es lakás-gazdálkodási változásoktól kezdve. Csökkent a tanácsi lakások építése, mindvégig 30% alatt maradt az elosztható keret az összes elosztható lakáson belül. Ugyanilyen csökkenés mutatkozik meg az államilag szintén erősen támogatott tanácsi értékesítésű lakások esetében is. 8% körüli elosztásának aránya, szemben az 1980-beli 33%-hoz képest. Legjelentősebb tétel a magánérből, az OTP-finanszírozással épült lakások aránya. 1980-ban még csak 10%, ettől kezdve ugrásszerűen megnő, 70%-ot is megközelíti aránya. Az OTP-lakások elosztása 2 fő formában történik:

1. Tanácsi elosztású OTP-lakás
2. OTP-elosztású (szabad keret névvel is illetik).

Az OTP szabad keret és a tanácsi elosztású lakások aránya a következőképpen alakult (4. sz. tábla):

4. sz. tábla

	Tanácsi elosztás		OTP szabad keret		Összesen	
	db	%	db	%	db	%
1980	163	90,56	17	9,44	180	100
1981	696	75,65	224	24,35	920	100
1982	861	70	369	30	1230	100
1983	584	70,02	250	29,98	834	100
1984	583	59,98	389	40,02	972	100
1985	596	70,03	255	29,97	851	100

Az OTP szabad értékesítésére rendelkezésre bocsátott lakások aránya is évről évre nő a tanácsok által elosztható lakások számához képest. Az OTP által értékesített lakások száma valójában még nagyobb, mert ez az adat nem tartalmazza az OTP-nek leadott használt — szintén az OTP által értékesített — lakások számát, csak az új lakásokat. 1984-ben az OTP szabad keretben eladható lakások aránya az induló 10% körüli 1980-as adathoz képest elérte a 40%-ot. Ez a folyamat jelzi, hogy az állami elosztás egyre inkább teret veszthet az OTP-lakáshoz juttatási forma esetben. A hitelfeltételek teljesen egyformák a lakásügyi hatóságtól és az OTP-től megvásárolt lakások esetében. Ami még élteti a tanácsi elosztást, az az, hogy a sorra kerülést az igénylő szociális helyzete határozza meg, és a lakásigénylés éveinek száma. Az OTP szabad kerete esetében vásárlásról van szó, amelynek módja a licitálás. Tehát sem az időtényező, sem a szociális helyzet nem jelent előnyt. A meghirdetett lakásokat a jelentkezők közül azok kaphatják meg, akik a legtöbb készpénzzel rendelkeznek. Ez a lakás-ellátási forma főként azok számára elérhető, és igényelt, akik egy korábbi lakásból vagy egyéb más okból rendelkeznek nagyobb pénzüsszeggel, és nem kívánnak évekig lakásra várni. A tanácsi elosztású OTP-lakás pedig azok által igényelt, akik az előbb említett kategóriába nem tartoznak, vagy ún. OTP-munkáslakást igényelnek (újabbban vállalati), mivel ez utóbbi elosztása is a lakásügyi hatóság közreműködésével történik.

A lakások elosztása a következő jogcímenek valósult meg a városban (5. sz. tábla):

A lakáselosztási tervben szereplő adatok évről évre meglehetősen változatosak. Az időközben megjelent — a gazdálkodást előtérbe helyező jogszabályok (pl. a névjegyzéki kiutalás visszaszorulása, új kiutalási formák, a csere elősegítése stb.); társadalmi akciók (pl. OTP—KISZ-garzon) hatása megfigyelhető az adatok változásaiban.

A lakásigénylések társadalmi elbírálása

Az elosztható lakások kiutalását a városi tanácsok lakásosztályai végzik. Ebben a tevékenységben rendkívül fontos, a társadalmi kontrollt biztosító tényező a Lakásügyi Társadalmi Bizottság.

A lakásgazdálkodásról szóló alaprendelet (1/1971./II. 8./ Korm. sz. rendelet) kimondja, hogy 12. § (1) „a lakásügyi hatóság a lakáscímet fel nem tűntető lakásigényléseket az erre a célra alakított társadalmi bizottság közreműködésével évenként összeállított lakáskiutalási névjegyzék alapján elégti ki.

(2) A lakásigénylések társadalmi elbírálásának módját, továbbá az ezzel kapcsolatban a társadalmi bizottság összetételét és működésének szabályait — jogszabályban megállapított irányelveknek megfelelően — a helyi sajátosságok figyelembevételével a városi tanács állapítja meg.”

A Szegedi Megyei Városi Tanács 5/1982. sz. rendelete 18—23. §-ai vonatkoznak a lakásügyek társadalmi ellenőrzésére.

A Társadalmi Bizottság létszáma Szegeden 25 fő. A megyei és városi társadalmi szervezetek és azok üzemi, hivatali, intézményi szerveinek javaslata alapján a Hivatal elnökének előterjesztésére a tanács ciklusainak megfelelően 5 évre a végrehajtó bizottság hozza létre. Elnökét a vb jelöli ki.

Tevékenysége:

- közreműködik a lakásigénylők jövedelmi, vagyoni és szociális viszonyainak helyszíni megvizsgálásában (erre aktívahálózatot is szervezhet), és a lakásigényléshez csatolt okiratok tartalmának felülvizsgálatában;
- véleményezi a lakásügyi hatóság által elkészített ideiglenes névjegyzéktervezetet;
- megvizsgálja a névjegyzéktervezethez benyújtott észrevételeket;
- segítséget nyújt a minőségi és a lépcsőzetes cserékhez;

5. sz. tábla

Elosztási jogcím	1980	1981	1982	1983	1984	1985
1. Bérlő-vevő kiválasztás	68	16	22	70	58	56
2. Központi keret	63	48	62			
3. Szanálás	200	31	203	240	98	31
4. Társbérlet-felszámolás	30	10	2	4	2	5
5. Fertőző beteg	—	—	6	8	6	9
6. Átmeneti lakás	—	13	—	—	—	—
7. Épületfelújítás	—	—	—	—	28	30
8. Szocialista Hazáért	—	—	3	—	—	—
9. Vhr. 14. §*	10	10	—	5	—	15
10. Lépcsőzetes csere	60	10	30	100	120	140
11. Telepfelszámolás	24	—	—	—	—	—
12. Házfelügyelői lakás	33	22	26	22	17	24
13. Nem szociális tanácsi	—	—	—	—	2	5
14. Névjegyzék	666	1166	541	351	361	423
15. Munkáslakás, vállalati	—	306	170	130	60	50
16. Három v. többgyermekes	60	50	20	25	18	20
17. Minőségi csere	207	88	187	20	20	35
18. 10 éves lakásigénylés	85	—	—	5	18	15
19. Garzon	87	57	90	45	52	57
20. OTP szabad keret	17	—	356	246	389	251
21. Lejárt ifj. takaréknak	17	20	69	48	58	40
22. KISZ—OTP-garzon	—	—	—	90	—	120
23. Idegen építettő	—	—	—	—	—	70
24. MESZÖV-keret	59	29	45	36	42	18
25. Egyéb csere	20	10	90	14	—	—
26. 1. szobás csere	—	—	100	—	43	5
27. Tetőtér-beépítés	—	—	—	—	—	11
Összes elosztás	1706	1866	2022	1459	1392	1430

* Vhr. 14. §: „A közérdekű lakásigénylések kielégítésére fordítható lakáskeretből kell biztosítani különösen a hatósági, illetve bírósági határozatok végrehajtásához szükséges lakásokat.”

- részt vesz a lakásigénylések időszerűségének időközönkénti felülbírálatában;
- ellenőrzi a lakáskiutalási névjegyzékben foglaltak végrehajtását, a lakásgazdálkodási feladatok lebonyolítását, a lakások időbeni kiutalását;
- részt vesz a lakásügyi hatóság ügyfélfogadásán.

Jogai:

- Ha a társadalmi bizottság a lakásügyi hatóság által összeállított végleges névjegyzék-tervezettel nem ért egyet, a vitát a vb dönti el.
- A társadalmi bizottság a lakásügyi hatóság hatáskörébe tartozó ügyekben javaslatokat tehet.

A dolgozat írója 1980 óta tagja a Szegedi Társadalmi Bizottságnak. Ezért személyes tapasztalatai is megfogalmazódnak a bizottság munkájáról.

A bizottság valószínűleg azon bizottságok egyike, amelyik igazi letéteményese egy hatóság munkájába való társadalmi beleszólás gondolatának. Azonban ez a tevékenység rendkívül sok ellentmondáson keresztül tud csak megvalósulni. Lelkes idős embereknek hoz olyan elfoglaltságot, ahol igazságérzetüket naponta próbára tehetik a sokféle egyéni és közérdek egyeztetés kísérletében.

A bizottságnak rendszerint 5 fiatal tagja van, akik általában hamar elhagyják a bizottságot, mivel munka mellett nehéz ellátni ezt a tevékenységet. A nyugdíjasok mellett azok tudnak még a bizottság tevékenységében hosszú időn keresztül részt venni, akik munkahelyükön egyébként is szociálpolitikai feladatokat látnak el.

1980-ban a Városi Népi Ellenőrzési Bizottság vizsgálta a társadalmi bizottság tevékenységét, és megállapította, hogy az nem valósítja meg a társadalmi ellenőrzést, mivel főképpen az ügyintézők munkája végzéséhez nyújtott „csak” segítséget. Az újjászervezett társadalmi bizottság megkísérelte az ellenőrzést megvalósítani, és ehhez a megjelent új lakásgazdálkodási rendelkezések is segítséget adtak.

Minden, a lakásosztályon keresztül lakáshoz jutó igénylőt a társadalmi bizottság egyenként meglátogat, és ez alapján véleményt alkot. Azon túl, hogy benyomást szereznek a bizottsági tagok Szeged lakóinak szociális helyzetéről, lakásviszonyairól, nagyon sokat tehetnek a lakáselosztásról való tájékoztatásért is, mert nem csak a helyszínelő kérdez, hanem az igénylő is.

A szociális tanács lakásigénylők lakáshoz juttatása követeli a legnagyobb figyelmet az ideiglenes elhelyezések (szükséglakások) mellett, mivel ezek elosztása váltja ki a legnagyobb vitát — ellentétben az OTP-lakáskiutalásokkal.

A vissza nem térítendő állami támogatás eldöntése is nehéz feladat elé állította a társadalmi bizottságot. A 100—300 ezer Ft-os állami támogatás odaitelésének igazságossági szempontjai kialakítása szinte lehetetlen vállalkozásnak tűnt.

A gazdálkodási kritériumok előtérbe kerülése azonban visszaszorítja a lakásügyi hatóság elosztási tevékenységét, ezzel együtt a társadalmi bizottság szerepét is, mivel kiutaláskor az az elsőrendű szempont, hogy bírja-e vállalni az igénylő a hitellel történő lakásvásárlás terheit, és minden más szempont csak ezután érvényesülhet. A társadalmi kontroll szerepe egyre inkább azokra a területekre szorul vissza, ahol a kiutalást szociális tényezők döntik el. Ez a rész pedig a kiutalt lakásoknak a kisebb hányadát teszi ki egyre inkább.

Lakásgazdálkodásunk új alapelvei új helyzet elé állítják a társadalmi ellenőrzést. Egyre inkább gazdasági tényezők kerülnek előtérbe, amely már tudományos elemzést igényel. Szociológiai, közgazdasági, jogi kutatásokat, és ezek alapján javaslatok felvetését. Annak eldöntését, hogy melyek azok a rétegek, amelyek számára továbbra is szükséges az állami lakástámogatás, és részükre milyen elosztási és támogatási módot alkalmazunk országosan és helyileg, hogy lehetőleg minél kevesebb szociálpolitikai gondot okozzon a lakáshelyzet alakulása Magyarországon.

REALIZATION OF THE HOUSING CONCEPTIONS IN SZEGED IN THE
PERIOD OF 1980—85

(Summary)

The Szeged Town Council's plans of housing distribution are discussed in the paper concerning the period between 1980—85, using recent particulars. It makes a survey of the number of council flats, the realization of the conceptions in Szeged according to individual demands, pointing at the modifications by law and other factors.

The role of the National Savings Bank is also reviewed in regard to council flats as well as the development of private building operations in the town, apartments possessed by the Communal Management Enterprise, exchange and sale of council flats.

The paper deals with the mechanism of council distribution, the possibilities of interference in the process of distribution, and some attempts are made as well for suggesting possible alterations.

Prinzipielle Fragen der Verwaltungsgerichtsbarkeit

1. Wie die Hauptprinzipsfragen des Institutsystems der Verwaltungsgerichtsbarkeit in der Leitidee des liberalen Rechtsstaates in der Lehre über die Bereichsverteilung der Staatsmacht wurzeln, genau so beruhen die Auffassungen über die *für am geeignetesten gehaltenen Organisationskonstruktionen* auf dem Boden verschiedener Anschauungen zu Teilfragen dieser Lehre. Während der Standpunkt der Theoretiker des liberalen Rechtsstaates in Betracht auf die Unterworfenheit der Gesetzgebung im Falle der anderen beiden Gesetzzeige im Großen und Ganzen identisch war, vertraten sie in der Gleichgewichts- und Gleichrangigkeitsfrage der Vollzugsgewalt und Gerichtsbarkeit abweichende Meinung. In England, wo eher die Supernation der Gerichtsbarkeit über die Verwaltung befürwortet wurde, wurde das System der Verwaltungsgerichtsbarkeit durch das *ordentliche Gericht* bevorzugt. In Frankreich aber, und später in den dem französischen System folgenden bürgerlichen Staaten — in denen es als Leitprinzip galt, daß auch die Verwaltungsgerichtsbarkeit Verwaltung ist — *wurden zu dieser Aufgabe Organe errichtet, die sich mehr oder weniger stark an die aktive Verwaltungsorganisation geknüpft haben*. Und schließlich vor allem auf deutsch-österreichischen Gebieten — war der Standpunkt geltend, daß Verwaltung und Gerichtsbarkeit im Zeichen der Gleichrangigkeit von einander unabhängig zu machen sind, ferner daß die Rechtssprechung in Verwaltungssachen — schon von den Eigenschaften der Verwaltungssachen her — mit der Zivilgerichtsbarkeit nicht gleichzustellen sind, da diese Entscheidungen spezielle Fachkenntnisse verlangen, deshalb sind *von den ordentlichen Gerichten unabhängige, getrennte Gerichte* zu errichten. Die auf diese Weise organisierten *Verwaltungsgerichte* vermögen zugleich den sich an die aktive Verwaltung geknüpften rechtsprechenden Organen gegenüber eine größere Objektivität zu gewähren und der Anforderung der Rechtsmäßigkeit besser zu entsprechen. So entstanden historisch drei *Grundsysteme* der Verwaltungsgerichtsbarkeit, bzw. bei gewissen Kompromissen schließt sich eine Lösung von sog. gemischtem System *als vierte* an den drei Haupttypen.

a) In Großbritannien galt lange Zeit hindurch als grundlegendes Verfassungsrechtsprinzip, daß die *einheitlichen Organe der Gerichtsgewalt* den Rechtsstreit um die Anwendungsweise der Gesetze zu entscheiden haben, und auch die Verwaltungsrechtsstreite sind den ordentlichen Gerichten nicht zu entziehen. Im Laufe der Zeit ist diese Deutung dieser einheitlichen Rechtsherrschaft infolge der Entwicklung des englischen Rechts immer mehr fraglich geworden. Das Parlament, aber auf Grund von Sonderbeauftragung ließ auch die Regierung die der Verwaltungsorganisation angehörenden vorhandenen oder neuerrichteten, auch sonstige Aufgaben erledigenden oder spezialisierten Organe mit Gerichtsbarkeitsbefugnis ausstatten. So entstand in England *eine eigenartige Verwaltungsgerichtsbarkeit*, für deren Spielfeld die Vielfältigkeit und das Gelegentliche der Organisations- und Verfahrenslösungen kennzeichnend war und die Anzahl dieser besonderen Verwaltungsgerichte